

Epistolai tu hagiū Isidōru tu Pēlusiōtu

Isidorus <Pelusiota>

Parisiis, 1585

Correcta quædam in concionibus Chrysostomi in lob, Cap. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71898](#)

cum Deus justum eum declarauisset. Gr. οὐτὶς τὸν δικαιοῦτα .i. ac Deum quidem iustum prædicarat. Longo interuallo, tamen cum diabolus non credidisset, voluisseque eum tentandum accipere. Gr. οὐχὶ δέποτε δυστριχός Καρτος Αλεξάνδρης, καὶ εἰς ἀγρίπερσον ἐαυτὸν ἔπειλεν Καρτος σύγχρονος ἀνδρός. Quo quidem in loco nihil mihi desiderari videtur. Hoc enim vult Author, eum qui Dei verbis fidem non habet, non minus impium esse, quam diabolum qui non credit, sed Iobi virtutem periclitari voluit. Mox, eum resurrectum esse cum iis quos suscitauit Dominus. Lege, suscitabit. Ibid. resurrectionem vero cultum. Graeca vox ἡρεμία, cultum quidem aliquando significat, hīc tamen curationem plagæ, ut patet ex antithesi præcedente. Linea una interiecta, rursus addens unam quidem resurrectionem esse. Gr. πάλιν ωρθοδοξία .i. addens hanc voculam, Rursus, ita ut una quidem resurrexio sit à calamitate liberatio, altera autem ea, quæ ei sit communis, &c. Infra, quod legem acceperit, iurisque diuinationem. Gr. τὸν δικαίοντα ἀγγελωσή, æqui ab iniquo internotionem.

Correcta quedam in Concionibus Chrysostomi in Job.

C A P . II.

POST QVAM labes eas, quibus ille in Job Commentarius respersus erat, pro virili mea repurgare studui, nunc idem in Chrysostomi Conciunculas quasdam in eundem Job aggredi libet. Nam ex quoque emendationis cuiusdam mihi nonnullis locis indigere visæ sunt. Quod tamen non tam Interpreti Petronio tribuendum censeo, quam Graeco Bibliothecæ regiae libro, quo illum valde interdum corrupto usum esse compri.

Conc. 1. ut nos ei utiliter dicamus. Gr. ὥρθοδρός, aptè. Vers. seq. cum ei nudus quemadmodum luctatus est pugil relictus debuerit. Gr. οὐτος αὐτή (sic enim lego, non οὐτος αὐτό) ὡς ἐπαλαυσεν ἀνατολή τοις ἀθλητῶν .i. quippe cum decuerit nudum, ut certavit, representare pugilem. Mox, sine rebus Scripturae vixit. Sic in Graeco, δίχα τραγουάπον γραφῆς. Mihi tamen subolet vitium inesse in vocab. τραγουάπον, mallemque επαλμάπον, quemadmodum & legerile videtur vetus interpres. Paulò post, ut mulieri fidem haberet, nudus fuit. Gr. ἡ απειδὴ γυναικί. fortassis. ἀπαπειδεῖς. Certe apertissimè indicat sensus tertendum esse, postquam vxori credidit, nudus effectus est. Infra, ut stantibus liberis amissione possessionum iustus vir calamitatē desperationis occasionē nancisceretur. Gr. χρείας λάζη της ἀθυμίας πληγῆς .i. atrocissimum mortoris vulnus acciperet. χρεία enim occasionem non significat, ut putauit Petronius. Non longè hinc, Iaculans, aut impetum faciens. Gr. βάλλων μᾶλλον (μᾶλλον enim habet Lælius) ή βαλλόμενος .i. percutiens potius quam percussus. Linea una interiecta, plerumque pugna cum eo committatur. Gr. μαχομένος, plerumque pugnet. Loquitur enim de eo qui alterum prælio lacebit. Non multò post, abiecto animo reuersus est. Gr. ἀπετράφη, terga vertit. Post pauca, athletam fortiorem reddidit. Gr. ἀγλητών βάλλων, athletam feriens. Infra adhuc, Vnde sciuist quæso. Hæc commodius in secunda persona iuxta Graecum codicem leguntur. Ibid. post hæc verba, & intrus domi, adde, quomodo sciuisti quæ extra contigerunt? Nam hæc ex Graeco adiungenda sunt. Ibid. quomodo ea quæ futura erant videbas. Corruptè hīc in Graeco legitur τὰ ἐπομένα. pro qua voce nullo equidem modo dubitem reponere, ἔπον γενόμενα .i. ea quæ intus sibant. Sententia enim huic emendationi perspicue fauet. Ibid. Quod si ventus es. Gr. πνεῦμα, spiritus. Spiritum enim homini opponit. Infra, etiam si

H

inter eos aliquod illiberale facinus extitisset. Græca vox, μηρολεξία, simultatem hoc loco potius significat. Itaque magis probo quod Lælius luorem verit. Non longè post, quis metus sufficeret. G. φόβος. Lælius videtur legisse πόνος, aut ιδρός, verit enim sudatio. Neutrum tamen hoc loco cohæret. Et interpositis aliquot lineis, signa eorum quæ minimè expectabant, coniungunt. Lælius, adhortationes fomentaque alia de industria adhibent. G. σωταράς τέλι ἀδοκίας σωτηρία. Ibid. parentes inuoluunt. G. χρυσάπιζει, conformant, cadaver componunt. Sub finem, omnem rationem longè superbat. λόγος hic sermonem, non rationem sonat.

Conc. 2. ne quis habita singularium certaminum ratione. Sic fortasse clarius, ne quis ad ingentia ac penè incredibilia certamina respiciens. G. εἰς τὸν τελεόλινον τὸν ἀγώναν τὸν θεάτρον. Vers. seq. ut id quod propositum est mitem. G. τὸν τελεόλινον. vt animi propositum admireris. Proximè, ex quali diuersorio domiciliisque malitia. G. ταῦτα τηνησία, schola. Ibid. &c., ut ita dicam, fornicator. Dele hæc verba, ut ita dicam. De suo enim hæc addidit Interpres. Mox, quæ despontatae erant, lege, quæ nondum, μηδέπω. Paulò post, nec commixtus sum cum virgine. G. σωτηρία, cogitau, intellexi. Paucis interieatis, iustitiam tribuit. G. δικαιουώντες βεβεντής. Non multò post, Omnia quæ aliena erant, propria suáque faciebat. G. ιδιοποιήται. Hæc in bonam partem accipienda sunt. Versu seq. cùm ille in alienis ea poneret. G. τὸν τὸν ἀλόγια τῷλη (hoc enim vocabulum addendum ex vet. Interp.) τηνησία. i. qui aliena usurpabat. Fortasse tamen non minùs aptè legeretur, τὸν τῷλη ἀλόγια τηνησία, quod videlicet fratrem hostis loco duceret. Paulò post, Nam cùm Esau & Iacob in malo consenserint. In regio libro Græca manca sunt, ἐπειδὴ Ήσαΐας Ιακὼβ εἰς κακίας συμφάντατος, ἀλλὰ τὸ Ήσαὶ εἰς κακίας ἀρχατος. Apparet autem Lælium Tiphernatem legisse, ἐπειδὴ γάρ Ησαὶ τῷ Ιακὼβ ἀλλίλοις ἐπολέμου, & τῷ Ιακὼβ εἰς κακίας, &c. i. Nam cùm Esau & Iacob bellum inter se gererent, non quod Iacob in malum consentiret, sed quod Esau iniurie author esset. Nonnullo interuallo, Verax quid effecit. G. πέθλεται. i. quid significat? Mox, Non quod Iob diuitias admiretur. Iob est genitiui casus. Infra, Esto ut Abraham, & terra vniuersa diuitias tibi continebit. G. σωτεῖται σου. vbi tamen legendum est. i. diuitias tibi optabit, vota faciet ut diues sis. Interpres sic verit, quasi idem sit σωτεῖται quod σωτίεται. Quanquam etiam σωτίει potius dicendum fuisset. Aliquantò post, ad similia nitere. G. τὸν Ιακώβον, eodem affectu prædictus esto. ante oculos habeatis. G. ἔρωτος ἔχει, autibus insonantem.

Conc. 3. vndique canimus, studium inertiae desidiaque dedere. G. τελεόλητα, τελεόλινα πάθη τὸν τελεόντα. G. vndique circumsonamus, animi alacritatem inertia prodere. Paulò post, Inops erat Iob, non subueniens pro studio. G. τούτος ἐπαρκῶν τὸν τελεόντα, impares alacritati suæ facultates habens. Infra, qui stuprum obtulerat, pœnâque luebat. G. δίκαιος ὁ φείλοντος, puniendus erat. Non paruo interuallo, post hæc verba, ignis descendit de caelo, adde ex Græco, Cur ergo seruis ei à quo læsus es, cur adoras eum qui bona tua absunit? Τλητὸς πάτερεν τὸν ἀδικίαν; Τλητὸς πάτερεν τὸν αὐτοκτονοῦ τὸν κλίμακα; Videtur tamen Lælius legisse τὸν κλίμακα. Verit enim iumenta. Verum illuc turpissimè inoleuit, sceneraris, pro, veneraris. Paulò post, Quotidie tristis erat. G. ἔχεμον, fatigabar. Et sic ead. lin. lege, quod quotidie offrens fatigabar. Infra, virtute autem se ad virtutem spoliens. ἀληθέα in Græco

Græco legendum, ut etiam legit Lælius, non ἀφετῇ .i. re vera autem ad virtutem se accingens, Paulò pōst, Hic Adamum inuenit, Euam non inuenit. Hæc sic inverte, Hic Euam inuenit, Adamum non inuenit. Linea vna interiecta, Quousque. G. έως τίνος. Putat vir doctissimus hīc legendum έως τίνος νῦν. Cui immutatio hīc nullum locum esse existimo. Fœdissimus autem Interpretis error est in eo quod aliquantò pōst sequitur, vidit eum qui intus debita officia dissoluebat. G. τὸν δὲ τῷ οὐρανῷ λαλῆσθαι .i. qui in serpente locutus fuerat. Mox, præsertim cūm ei. Malim, Quanquam etiam alioqui ei. Infrā, iudicatus esset. Lege, est. Hoc enim magni ad sensum refert. Duabus lineis interpositis, occulta præmia ut nudet & aperiāt certamina. G. τός διηγεῖται. Ego tamen non paulo lubentius cum Lælio τὸν ἀθλητὸν legerim .i. ut pugilis virtutem patefaciat. Non longè hinc, Multi Christum excipiunt. G. οὐδέχρησται .i. αποσθέωσι, expectant venturum. Mox, Tu qui hæc cogitas. Sic verto, Ergo tu frater es Esau qui hæc cogitas.

Conc. 4. Omnibus enim quæ pulchra sunt amissis, lyram, id est radicem & stirpem pulchritudinis non perdidit, sed remansit artifex. Hæc ex Græco sic corrigo, Omnibus enim quæ lēta sunt amissis, lētitiae radicem non amisit. lyram perdidit: sed artifex remanit. Proximè, contempta vita, verto, abiiciens bona. Bios enim hīc non vitam, sed facultates significat. Mox, Nam & quod natura pertulit, concedendum est. G. δεῖ γάρ τοι τῆς φύσιος ὄμολογεῖν τὸ πάθος. i. Nam & naturæ perspectionem & affectum confiteri oportet. Duabus lineis interiectis, ut naturæ quasi consensionem declararet. G. συμπάθεια, condolentiam. Paulò pōst, Cūm verò propositum probauit. Malo, explorauit. Ec mox, Ita si cūm interrogauit, ingratum nouisset, &c. G. έπει τοι εἰσαγέταις ίδην ἀγνωμονῶν ταὶ ἐλέγχεις ρεκτερώνται .i. Ita cūm adhibita interrogatione cum maligno animo esse competit, admissum flagitium prodit. Eodem modo nunc quia interrogans diabolum, non discit ex eo cladem acceptam, idcirco ipse met iusti viri victoriam prædicat. Non multò pōst, Verbum hoc innocens illi addidit. G. οὐδὲ γάρ .i. illic non addidit. Mox, sed bonitati attribuit omnia, atque pacem secutus est. G. τοι εἴρηκας. Ad sensum tamen aptius erit εἴρηκας, ut legit Lælius, vertens, & dicens, Si bona suscepimus, &c. Non longè hinc, vbi est stellula appieta, in Græco legitur, οὐκ ἔτορει ἡ κακία τῆς ἑωράτης πονεῖται .i. non destituitur malitia sua improbitate. Gall. la meschanceté ne manque iamais en sa malice. De diabolo loquitur qui ad nouas artes configurit, ut Iobum euerat. Cūm turpium fugis consuetudinem. G. ὄμηλας, quod hoc loco lubentius verterim, narrationem, δήμησι. Id enim ad sensum accommodatius puto. Mox, ex periculo & tentatione, οὐ τῆς πάθειας, experimento. Aliquantò pōst, ut totus per omnia membra athleta dolorem sentiret. G. πεφαίνεται αὐτῷ .i. vbi tamen haud dubiè αὐτοδειξθῇ, legendum est .i. victor existeret, victoriam reportaret. Atque ita etiam legit Lælius. Linea vna interpolata, sed tota domus corpus eiusmodi ut mutilum eiiceretur. G. έξαρτο τὸ τοῦ ὡς λεπτού μήδον .i. cum tanquam lepra infectum eiiciebat. Sic vers. seq. λέπησις, non truncationem, sed lepram sonat. Non longè hinc, Testa saniem radens, patientia autem athletam dissoluens. Pro, athletam, hostem vertit Lælius, meliori, ni fallor, sensu. Sequitur, Contigit autem ei qui testam tenebat. Εἰλεπτεῖ est in libro Regio. Substituendum tamen est οὐρανός, ut etiam legit Lælius .i. Conueniebat. Infrā, magna autem miseria taciturnitate honorantur .i. verborum consolationem respuunt. Ac rursus, Tacuerunt ergo amici taciturnitatē mali par-

H ij

ticipes ac socij. G. σιωπή κυρότες τὸ πάθος. Legendum κοινώτες, vel potius παθήτες, vt antè. Mox, scimus in aliqua re tristi vnumquemque loqui oportere. ἐδεῖται, est in Græco, sed corruptè. Liquet enim αἰδεῖται legendum esse i. vnumquemque loqui vereri. Versu seq. pro, author, malim, doctor. Aliquantò pòst ita verto, Sic ergo vnuquisque Prophetarum eodem modo lamentatur. Et infra, pro, dolorem sentiebant, angebantur. Et pro, finem certaminis, scopum certaminis. Ac rursus, pòst hæc verba, Sed quod ei accidit, adde, in martyribus, idem quoque ei accidit in beato Iob. Hæc enim verba agnoscit Lælius, sensusque ipse exposcit. Quemadmodum etiam post hæc verba, Atque partim, addendum rursus ex veteri interpretatione, scopum assecuti sunt, iustitiam Deo tribuentes, partim autem errabant, &c. Infra, Fecisti vt in iustitiam tuam inciderem. G. κατατυγχάνειν τῆς σῆς δικαιουίας. Legendum tamen arbitror κατατυγχάνειν i. Fecisti vt iustitiam tuam consequerer. Astipulatur huic lectioni vetus Interpres, sic transferens, Fecisti me compotem tuæ iustitiae. Ibid. defensionis iuris. οὐδικολογίας, expostulationis. Paulò pòst, Contumeliis afficit patrem Filius? res est non ferenda & ei qui patitur, & in eo qui iniuriam facit. Est quidem in Græco, καὶ τῷ ἀδικοῦντi. sed sensus hoc vocabulum respuit. Itaque consulto veteri interprete comperi substituendum esse ἀκέραιη i. ei qui audit. Ibid. Ignominia notare stirpem suam. G. δυσφημία i. κακολογία. Mox, ad contumeliam proclives, φέρεται i. ἔλκησαι, attrahentes. Infra, dedit eis accusationis dignitatem. G. εἰσηγέλας. Recè hoc loco conicit vir doctissimus legendum ἰσηγέλας i. ex æquo loquendi facultatem. Sicque legit Lælius. Ibid. sed iuris præsidio defensioneque utebatur. G. τὸ δικαιολογίας (subaud. αὐτῷ) ἐλάμβανε i. causificationes eius ex quo animo accipiebat. vel, ea iuris præsidia quibus utebatur, ex quo animo audiebat. Linea una interiecta. Sed quando seruorum effugit accusationem? G. πότε δύλω ἐφύλαξεν ἰσηγέλας i. quando seruo ex æquo loquendi potestatem seruavit. Ibid. Hec cogitans, communinatura tribuit communem accusationem. G. τὰ κοινῶ τῆς φύσεως ταρέχει τὸ κοινὸν τῆς ἰσηγέλας. sic enim legendum, non vt in libro Regio, παρέχει τῷ κοινῷ τῆς εἰσηγέλας i. communi naturæ communem ex æquo loquendi facultatem concedit. Infra, Exigis ius? accipe etiam iustitiam accusationem. G. δικαιουμένης, corruptè tamen, ni fallor. Ac videtur Lælius legisse δικαιας ἰσηγέλας, quod sensui multò magis congruit. Sequitur, Accusat arrogans, ac nec iuris defensione impetrat, nec silentium. G. γέλε δικαιολογίας διχεται, γέλε σωτῆτος δυσφημίας i. nec cum quem accusat, rationes suas proferre iustinet, nec silentio permouetur. Gall. *Il ne veut ny que on allegue ses raisons. ny que on se taise.* Linea seq. Non nouit grata labia. Fœdum mendum in hunc locum inualit. Græca enim habent: οὐδὲ δὲ ἀραι τὰ χάλη. quod quidem ita restituisse se putauit Interpres, si ἀρετα reponeret. Vrbit enim grata. Atqui pro δὲ ἀραι, legendum est vnicō vocabulo ἀρετα. i. Non nouit labia di-ducere. vel, ne hiscere quidem ausus est. Si autem loquatur, Quid, inquit, au-désne ad herum tuum vocem mittere, φωτεὺς ῥητος. Ibid. si pro iure, &c. Hec sic verro, si à iusto ac nobili viro rogetur, vt cum aliquo altero in sermonem veniat, simultatēmque componat, tum ille arrogantia prouectus dicit, Egóne vt ad eum me conferam. Proh quæ est hæc arrogantia? Perinde loquitur ac si cælos calcaret & nubes. Et paulo pòst, In hunc infestus venio. Sic malim, Egóne vt ad hunc me conferam? Infra sic lege, Si quis enim cùta castigatur, fortiter fert castigationem, audit à Deo, Surge, &c. Eodem modo paulo pòst, pro,

pro, Sis vna iudex, pone, Esto iudex. Mox, Iustus eras. G. γνάειμος, notus. Linea seq. plaga prædicaris. G. οὐ τὸν πάλιν, per luctam. Non longo interuallo, eos tuū videndi desiderium tenet. G. θετιποθέσιν ιδεῖσαν καὶ τὸν ἀγωνία, καὶ τὸν πόνον τὸν ἀγληματων. i.e. cupiunt videre tum certamen tuum, tum certaminum laborem. Non longè post, Aduersus eum qui pro se dicit, &c. G. εἰ (sic enim legendum, non eis) τὸν ψευδόν αὐτῷ λέγοντα τὰ καὶ τὸ δικής ἐστηται, τὸς καὶ τὸ δικής τῷ δικεψι λέγοντας τῷ δικεψι τὸ δικεψι δέξεται; i. si eum qui pro ipso aduersus iustum virum loquitur, non excipiet, an eos qui aduersus iustum præter fas & æquum loquuntur, excipiet?

Epiphanius loca quadam restituuntur.

CAP. III.

ET si mihi ex tot erratis, quibus vndique scatet Epiphanius, paucissima duntaxat emendare conanti, verendum esse video, ne quis nasutulus Horatianum istud mihi occinat,

Quid te exempta iuvat spinis è pluribus vna?

non tamen propterea ab instituto desistam: illudque potius ei rursus ex eodem Horatio regeram, --vello vnum, vello etiam vnum,

Dum cadat elusus ratione ruentis acerui.

Quocirca strictim hoc capite ea notabo, quæ lib. 2. tom. 2. mendum mihi ole-
revidentur. Pag. 264. vers. 9. lego ἀγρέλω ποίησως, non autem ἀνέμω. Pag.
266. vers. 42. στεροτήτη. Pag. 267. vers. 16. ἔξωλέσατο. vers. seq. lego, καὶ
ἐπλῆξα αὐτῷ τὸν ἀσωσίαν. i.e. quæ ipsius stoliditatem admiratione affe-
cisset i.e. pulchritudine sua perstrinxisset. Cornarius, quæ ipsius stultitiam ad-
miraretur, sed male. Alioqui enim dicendum fuerat, ἐκπεπληγώμων. Vers.
vlt. videat Lector, num pro σκέπτεται μὴ τεῖχος τὸ γύμνον ἀνακέμψῃ, aptius
fuerit legere, σκέπτεται μὲν. i.e. τερψιστεῖται, fingit. Pag. 268. vers. 23. deleo,
μήπω. vers. 27. πρὸς ἡμέραν τε, vnioco vocabulo lego ἡμέρατε. i.e. διημαρτε. vers.
43. τερψιλέξας τῇ ἀληθείᾳ lego, non τερψιλέξας. Pag. 269. 45. legendum
existimo, εἰς ἀρχής, pro εἰς αὐτῶς. Pag. 281. vers. 6. λύκος βαρύς. vers. 10. le-
gendum fortasse καταβαλέθη, non καταλαβέθη. vers. 20. lego διάφεν τίμα-
30. ἀρχῆς. 49. ἄκρως. Pag. 272. 5. ἐνοίσας. 6. γνωστοῦ. 16. οὐ τῷ πεπερ-
αθεῖ 35. ζητεῖν. 36. ἀμολόγηται. 43. εὐπειρεψαπλον. Pag. 273. 6. οὐτεξάρεν. At-
que hoc loco labitur Interpres, dum hæc verba αὐτῷ κακίας τεῖχος i.e. ἀπ-
κατέστησε, sic vertit, malitiam ipsi ex æquo attribuit. Sic enim hæc verba
transferti debent, malitiam ipsi ex æquo opposuit. i.e. patrem vim in contra-
rium habere asseruit. Vers. 26. ἡμέρα. 40. οὐ τῷ τεῖχος, distinetè legendum
est. Pag. 278. 26. βληθύσται. Pag. 279. 43. αὐτῷ. 49. pro κείστω legendum
potius censuerim ἐκχρίσων, ut paulo ante. Pag. 281. vers. 3. κατέβοιλα lego. 7.
χειροῖς. Pag. 283. 3. ἵνα μὴ μηκύω. 15. οὐτε δὲ. 26. μηχανᾶται. 30. ἐπεστ. 38.
χλεύσης. Ibid. ἀδικαίας. 42. delendum δι in his verbis, δὲ ἐπεστ δὲ εἴρεται. Pag.
284. 3. βαθύτατον. 10. δὲ ἀκολύτως. 32. οὐ δὲ ὡς ὅτι διηγή. Pag. 286. 11. τὸ
ἐπεῖτεν. Pag. 287. vers. 2. διαπανίσας. Quæ autem sequuntur usque ad hæc
verba, εἴτε πάλιν, delenda existimo, ut quæ profrus nil ad rem faciant. Pag.
290. 18. διπλεγχαμένη. 28. οὐτε ἔτι οὐδέτε. 291. 36. οὐτῶν ἀπικάχεται. Pag. 292.
36. περιλαμβάνει. Pag. 293. lego, καὶ δὲ κρύπτει. 15. ερίσουμεν. 27. Legendum
puto, εἰ δὲ ἀρχῇ τῷ κόσμῳ, ac delenda hæc verba seq. versu. οὐ δὲ εἰς διάφε-
νη, πάντας ἐλκύσσω τεῖχος εμαυτῷ. 37. lego, εἰ δέ. Pag. 294. vers. 1. οὐτονόμη-

Huij